

Tartalomjegyzék

- 1 Magyar matematikusok
 - ◆ 1.1 Bevezetés
 - ◆ 1.2 Segner János
András(1704-1777)
 - ◆ 1.3 Bolyai Farkas
(1775-1856)
 - ◆ 1.4 Bolyai János
(1802-1860)
 - ◆ 1.5 Hunyadi Jenő
(1838-1889)
 - ◆ 1.6 König Gyula
(1849-1913)
 - ◆ 1.7 Rados Gusztáv
(1862?1942)
 - ◆ 1.8 Arany Dániel
(1863-1945)
 - ◆ 1.9 Kürschák József
(1864-1933)
 - ◆ 1.10 Riesz Frigyes
(1880-1956)
 - ◆ 1.11 Fejér Lipót
(1880-1959)
 - ◆ 1.12 Haar Alfréd
(1885-1933)
 - ◆ 1.13 Pólya György
(1887-1985)
 - ◆ 1.14 Lánzos Kornél
(1893-1974)
 - ◆ 1.15 Radó
Tibor(1895-1965)
 - ◆ 1.16 Neumann János
(1903-1957)
 - ◆ 1.17 Kalmár László
(1905-1976)
 - ◆ 1.18 Péter Rózsa
(1905-1977)
 - ◆ 1.19 Turán Pál
(1910-1976)
 - ◆ 1.20 Hajós György
(1912-1972)
 - ◆ 1.21 Erdős Pál
(1913-1995)
 - ◆ 1.22 Székelyfalvi-Nagy
Béla (1913-1998)
 - ◆ 1.23 Rényi Alfréd
(1921-1970)
 - ◆ 1.24 Lakatos Imre
(1922-1974)

Magyar matematikusok

Bevezetés

A magyar államalapítás utáni századokban Magyarország politikai téren egyes időszakokban egyenrangú vagy csaknem egyenrangú szerepet játszott Európa vezető államaival. Hasonló volt a helyzet a kultúra művészeti ágaiban. A kultúra tudományos ágaiban azonban már nem ilyen élenjáró volt hazánk. Egyes királyaink (I. Lajos, Zsigmond, Mátyás) egyetemalapítási kísérletei csak néhány évig vagy évtizedig voltak életképesek, így az akkori értelmiség kénytelen volt külföldi egyetemeken tanulni, nevelődni. Ha hazatértek, akkor sem találtak megfelelő működési területet.

Európában a természettudományok és a matematika fellendülésének időszaka a 16-18. században volt. Ennek a kornak a végére jutott csak egy magyar származású tudós, aki nem volt első osztályú matematika kutató, de néhány eredményt ebben a tudományágban is elért.:

Segner János András(1704-1777)

Pozsonyban született, iskoláit ott, majd Győrben, és a németországi Jénában végezte. Orvos lett, de sok másra is jutott ideje. Bizonyítást adott egy olyan tételre, amelyet nagyjából 100 évvel korábban Descartes fedezett fel, de nem bizonyította.

Az igazi fordulatot a magyarországi matematika történetében a Bolyaiak jelentették a 19. században.

Bolyai Farkas (1775-1856)

Életművére rányomja bélyegét az a szerencsés véletlen, hogy 1796-tól 1799-ig a göttingeni egyetemen tanulhatott, s itt egy életre szóló barátságot köthetett a nagy Gauss-szal, a későbbi „princeps mathematicorum”-mal. Az ezekben az években magába szívott matematikai kultúra és sokoldalú tehetsége lehetővé tette, hogy a marosvásárhelyi református kollégium tanáráként 1804-től kezdve eltöltött éveit alatta, a kisvárosi légkörrel, nyomasztó anyagi gondokkal, családi bajokkal küzdve is jelentős önálló matematikai eredményeket érjen el. Az akkori erdélyi viszonyok között ezeknek közzétételére másként nem is gondolhatott, mint hogy tanítványai számára írt, 1832-ben megjelent főiskolai tankönyvébe rejtette őket (az íge nem véletlen, a szokványos tananyagból csak a szakértő tudja kibányászni az önálló felfedezéseket). Közülük legnagyobb hatást egy, bizonyos algebrai egyenletek közelítő megoldására szolgáló eljárás, a poligonok egymásba való darabolásáról szóló tételkör és a párhuzamosok problémájával kapcsolatos vizsgálatok keltették. Szóljunk az utóbbi kettőről kissé részletesebben. Bolyai Farkas volt az első, aki észrevette és bebizonyította, hogy ha a síkban két sokszög területe egyenlő, akkor mindkettőt fel lehet darabolni olyan egymásba nem nyúló sokszögekre, amelyek páronként egybevághók egymással. Talán természetesnek látszhat ez a tétel, de hogy nem az, azt mutatja, hogy a térben felvethető analóg kérdésre Bolyai Farkas hiába kereste a választ, s azután mások is sikertelenül küzdöttek vele. Végül is Hilbert felvette 1900-ban tartott nevezetes előadásában a matematika általa legfontosabbnak tartott problémái közé (igaz, ezek között ez bizonyult a legkönnyebbnek; igen hamar sikerült megmutatni, hogy a térben nem érvényes Bolyai Farkas tételének megfelelője).

Bolyai János (1802-1860)

Már gyermekkorában kitűnt matematikai tehetségével. Marosvásárhelyen járt iskolába, majd matematikai műveltsége emelésének egyetlen lehetséges útját választva elvégezte a bécsi hadmérnöki akadémiát. Már ekkor is az apjától hallott párhuzamossági problémán törte a fejét. Tudta, hogy évezredek óta megoldatlan rejtéllyel áll szembe. Megpróbálta indirekt úton bizonyítani, de nem sikerült. Előtte többen is próbálkoztak hasonlóval, de mindig valamilyen szokatlan geometriai állításhoz jutottak el. Bolyait nem ijesztették el a sikertelenségek, egyre inkább arra a meggyőződésre jutott, hogy a furcsa összefüggések előbb-utóbb valamilyen más, ellentmondásmentes elméletté állnak össze. Rájött, hogy az axióma elfogadásával az euklideszi geometria, tagadásával az újszerű nemeuklideszi geometria, figyelmet kívül hagyásával pedig a kétfajta geometria közös elemeit magában foglaló abszolút geometria jön létre. 21-22 éves volt ekkor. Apja korábban említett tankönyvének függelékeként tette közzé, innen kapta az Appendix nevet, amely néven az egész tudománytörténet ismeri. A mű mintegy 30-35 oldal, de hatása ennél jóval nagyobb. Akkor még nem tudták, a Bolyai által megalkotott geometriát Einstein használta föl első ízben a relativitáselmélet megalkotásakor a huszadik század elején. Bolyai Farkas elküldte fia munkáját Gaussnak, aki válaszlevelében arra utalt, hogy ő maga is foglalkozott a problémával és eredményeket is ért el. Sosem fog kiderülni, hogy így volt-e, a tudománytörténet mindenestre Bolyai János nevéhez kapcsolja a felfedezést. Bolyait azonban letörte az elutasítás. A hadseregben a legjobb matematikus volt, kiválóan hegedült és nagyszerűen vívott. Állandóan becsületbeli ügyei keletkeztek és ezeket párbajjal intézte el. Egyszer sem győzték le. Volt olyan is, hogy egymás után 12 párbajt kellett vívnia. Megtette, de feltétele annyi volt, hogy minden második párbaj után hegedülhessen pihenésképpen. Magatartását összeférhetetlennek ítélték, így 31 éves korában nyugdíjazták. Élete hátralévő három évtizedében gazdálkodással foglalkozott, matematikai eredményeket már alig-alig tett közzé. Majdnem vele egy időben Lobacsevszkij, egy orosz matematikus hasonló felfedezést tett, így ma már az általuk felfedezett geometriát Bolyai-Lobacsevszkij geometriának nevezzük. A Bolyaiak halála után jóval, az 1870-es években fordították le franciára és németre az Appendixet, így vált elérhetővé és ismertté a tudományos világ számára. Ekkor jöttek rá a matematikusok, hogy milyen alapvető felfedezést tett Bolyai János.

Hunyadi Jenő (1838-1889)

? volt az első magyar matematikus, akit már életében elismert a tudományos világ. M?egyetemi tanár, akadémikus. Több fontos determináns-elméleti tétel felfedez?je. Édesapja jól keres? pesti orvos volt, így biztosítani tudta fia számára a külföldi tanulás lehet?ségét. A középiskola elvégzése után nyolc évet töltött külföldi egyetemeken: Bécs, München, Karlsruhe, Berlin, Párizs és végül Göttingen. Berlinben Kronecker volt rá nagy hatással. 1864-ben doktorált Göttingenben. Hazatérésekor, 1865-ben már több önálló eredmény birtokosa. 1867-ben az MTA levelez? tagja lesz. M?egyetemi professzori kinevezését 1869-ben kapja. Az akadémia 1883-ban rendes tagjának választja.

König Gyula (1849-1913)

Szintén a Műszaki egyetem tanára volt, Az újdonságokra mindig fogékony volt, éppen ezért a legfrissebb matematikai felfedezéseket fejlesztette tovább. Ő elsősorban a halmazelméletbeli kutatásaival tűnt ki. Hétköznapi nyelven nehezen érthető felfedezéseket tett. Sok eredményéről csak évtizedek múlva derült ki, hogy hol és mennyiben alkalmazhatók egyéb tudományok számára. Beke Manó (1862-1946) ? volt, aki komoly matematikai munkássága mellett a matematika népszerűsítésén is fáradozott, és reformtörekvései voltak a matematika tanításának területén is.

Rados Gusztáv (1862-1942)

Lineáris algebrával, számelmélettel (Kőnig-Rados-tétel), differenciálegyenletekkel és analízissel foglalkozott. A mátrixelmélet első hazai megalkotója, a determinánsok kutatója. Híres és sokáig használt tankönyve az Analízis és geometria II. Neki köszönhető, hogy a Bolyai-Lobacsevszkij-geometriát ma nem csak Lobacsevszkij-geometriának nevezik. (A Francia Akadémia a 19. század végén nagyszabású bibliográfiát adott ki, amelyben az egyik fejezet címe a Lobacsevszkij-féle geometria lett volna. Rados Gusztáv közbelépésére ezen változtatták meg Bolyai-Lobacsevszkij-geometriára. Ezt az elnevezést a matematikai szakirodalom maradéktalanul átvette).

Arany Dániel (1863-1945)

Tudományos munkásságában a valószínűség-számítási kérdések, a játékelméleti problémák és a Simson-egyenes témája foglalkoztatta. A determináns elmélet figyelemre méltó eredményt köszönhetett neki. Biztosítási matematikával is foglalkozott. Magyar László iskolaigazgatóval közösen könyvet írt az életbiztosítás matematikájáról, de legnagyobb hatással a középiskolai matematikai oktatásra volt. 1893. december 1-jén megalapította a Középiskolai Matematikai Lapokat. Az ő nevét viseli a gimnáziumi I. és II. osztályosok matematika versenye.

Kürschák József (1864-1933)

A budapesti műszaki egyetem következő kiemelkedő professzora volt. Pályája elején Debrecenben tanított 6 évig, a Fazekas Gimnáziumban. Őt tekintjük a modern algebra egyik legnagyobb alakjának és nemcsak Magyarországon, hanem nemzetközi összehasonlításban is. A variációszámítás, a parciális differenciálegyenletek és a geometriai szerkesztések elméletében végzett kutatásokat. 1902-ben Kürschák kimutatta, hogy az 1899-ben publikált Hilbert-féle szerkesztésekben a szakaszátrakáshoz elégséges egy ún. egységátrakó etalon. Hilbert ezt az eredményt nemcsak idézte Grundlangen der Geometrie (1902) c. könyvének későbbi kiadásában, hanem a szakaszátrakót Kürschák egységátrakójával helyettesítette. Legjelentősebb eredményének az algebrai testek értékelélméletének bevezetését tartják. Ennek jelentősége az, hogy a konvergencia és a határérték fogalma absztrakt struktúrákra is kiterjeszhető. Kürschák elméletét Ostrowski fejlesztette tovább és tette teljessé. A matematika tanításában is jelentős érdemeket szerzett. Az Eötvös- (ma Kürschák-) versenyek 1894-1928 közti anyagát a versenyek szervezésének felelőse is volt a Matematikai versenytételek (1929) c. könyvben gyűjtötte össze. Fekete Mihállyal együtt a fiatal Neumann János tanításával is foglalkozott.

Riesz Frigyes (1880-1956)

Kolozsvári, szegedi és budapesti egyetemi tanár. Kétszeres Kossuth-díjas akadémikus. A modern valós függvénytan és a funkcionálanalízis egyik megalapozója. A szegedi matematikai iskola vezetője. A középiskolát Győrben végezte, utána a zürichi műszaki egyetemre iratkozott be. 1899-ben hazajött és matematikát tanult a budapesti egyetemen. Az 1900-1901-es tanévet Göttingenben töltötte. 1902-ben doktorált Budapesten. Középiskolai tanári oklevelet is szerzett és Lőcsén kezdett tanítani. 1907-ben jelent meg a párizsi akadémia folyóiratában az a cikke, amely a ma Riesz-Fischer-tétel néven ismert eredményt tartalmazta. Ezután került a kolozsvári egyetemre, ahol 1914-ben professzori kinevezést kapott. A Szegedre áttelepült egyetemen Haar Alfréddal együtt virágzó matematikai centrumot alakított ki. Hírneve külföldi ösztöndíjasokat vonzott Szegedre. 1946-ban a budapesti egyetemre ment át. A 70. születésnapja alkalmából rendezett ünnepségen a matematika legnagyobb élő alakjának nevezték.

Fejér Lipót (1880-1959)

Kolozsvári és budapesti egyetemi tanár, kétszeres Kossuth-díjas akadémikus. Iskolateremtő egyéniség, aki új szakaszt nyitott a Fourier-sorok elméletében. Apja Weisz Samu kiskereskedő volt. A tanulással kezdetben gondjai voltak. Apja egy időre ki is vette az iskolából és az üzletben kellett segédkeznie. Később egy kiváló matematikatanár, Maksay Zsigmond (1850-1896) keze alá került, aki megszerettette vele a tárgyat. 1897-ben már második lett az országos matematikai tanulóversenyen. Eredményei ismertté tették nevét külföldön. Itthon akkor irányult rá a figyelem, amikor POINCARÉ Budapestre érkezvén rögtön utána érdeklődött. Még ebben az évben (1908) az Akadémiai levelező tagja lett. 1911-ben pedig a budapesti egyetem professzorává nevezték ki, főleg Eötvös Loránd közbenjárására. Hatásának titka szuggesztív erejű előadásában és vonzó egyéniségében rejlett. Tanítványaival az órákon kívül is tartotta a kapcsolatot, sőt sokukkal külföldre távozásuk után is levelezésben maradt.

Haar Alfréd (1885-1933)

Kolozsvári, majd szegedi egyetemi tanár, a szegedi iskola egyik megalapítója. A Haar-mérték és -integrál szerepe egyre fontosabb a modern analízisben. Tanulmányait a műegyetem vegyészmérnöki karán kezdte, de 1904-ben átiratkozott a tudományegyetem matematika-fizika szakára. 1905-ben Göttingenbe ment és Hilbert előadásait hallgatta. Nála is doktorált 1909-ben. Magántanári képesítést szerzett és egy ideig a zürichi műegyetemen tanított. Hazatérése után, 1912-ben a kolozsvári egyetemre került. Trianon után Szegedre költözött, és az ottani egyetemen Riesz Friggyessel virágzó matematikai életet teremtettek. 1922-ben indított folyóiratuk (szegedi Acta) nemzetközi hírnévre tett szert. A topologikus csoportokban bevezetett mérték mellett az ortogonális függvényrendszerek elméletében és a variációszámításban ért el alapvető eredményeket.

Pólya György (1887-1985)

A topologikus csoportokban bevezetett mérték mellett az ortogonális függvényrendszerek elméletében és a variációszámításban ért el alapvető eredményeket. 1914-ben lett a zürichi műszaki egyetem tanára. 1925-ben jelent meg a Szegő Gáborral (1895-1985) közösen írt analízis feladatgyűjteménye, amely a műfaj klasszikusának számít. 1940-ben az amerikai Stanford egyetem professzora lett. 1953-ban nyugdíjba ment, de előadásait még 90 évesen is megtartotta. 1951-ben ismét megjelent egy híres PÓLYA-SZEGŐ könyv, amely a matematikai fizikában közösen elért eredményeiket tartalmazta. A matematikai ágak közül a kibernetika köszönheti neki a legtöbbet. Pólya György volt a matematikaoktatás megreformálásának egyik ösztönzője és a heurisztika kidolgozója. 1945-ben írt művét, a Gondolkodás iskoláját 16 nyelvre fordították le.

Lánczos Kornél (1893-1974)

Németországba telepedett át, ahol Freiburgban, Frankfurtban és Berlinben dolgozott. 1928-ban és 1929-ben Einstein munkatársa volt. E munkatársi viszony életre szóló barátsággá mélyült. 1931-ben az Amerikai Egyesült Államokba ment át, ahol az Indiana állambeli Lafayette-ben a Purdue egyetemen adott elő matematikát és fizikát. Dolgozott az amerikai Nemzeti Szabványügyi Hivatalban és a Boeing Társaság

kutatómérnökeként is. 1952-ben visszatért Európába, és Dublinban vendéglátója, majd 1954-től professzora lett az Institute for Advanced Studiesnak. 1968-ban nyugalomba vonult. Doktori értekezésében az elektrodinamikai térelmélettel foglalkozott. Matematikai, főként differenciálgeometriai eredményeinek lényeges következményei voltak a relativitáselméletben. Fontos felfedezéseket tett azon egységes térelmélet kialakításának érdekében, amely egyetlen elméletbe akarná foglalni a gravitációs és az elektrodinamikai jelenségeket. A Newton-féle mozgástörvényekről kimutatta, hogy nem független alaptörvények, hanem a gravitációs mező sajátos tulajdonságai. Sokat tett a kvantummechanika modern matematikai eszköztárának a kidolgozásáért is. Matematikusként foglalkozott analízissel, variációszámítással, a Fourier-analízissel és a funkcionálanalízissel. Sok olyan közelítő eljárást dolgozott ki, amelyek alkalmazhatók a számítógépeknél is. Foglalkozott még matematika- és fizikátörténettel.

Radó Tibor(1895-1965)

Szegeden, majd Amerikában működött matematikus. Az analízis neves kutatója. A magyar egyetemen kezdte tanulmányait, majd átiratkozott Szegedre. Ott doktorált 1921-ben. 1929-ig Riesz Frigyes adjunktusa volt. 1929-ben a müncheni egyetem, 1930-ban a Harvard tanára lett. Még az évben átment az ohioi állami egyetemre Columbusba. Nyugdíjazásáig annak professzora volt. Továbbfejlesztette Geöcze Zoárd eredményeit és lefektette a felszínmérés modern elméletének alapjait. 1930-ban megoldotta a felszínmérés egyik fontos problémáját, az ún. Plateau-problémát.

Neumann János (1903-1957)

Matematikai hatása középiskolás ismeretekkel nehezen érzékelhető. A matematikának csaknem minden részterületével behatóan foglalkozott. Munkásságára jellemző, hogy eredményeit szinte azonnal alkalmazni tudták a fizika egyes területein. Neve azonban a nagyközönség előtt mégsem a matematikai felfedezései miatt ismert. 1946-ban az Amerikai Egyesült Államokban építettek egy hatalmas elektronikus számológépet, amely egy nagy termet (35 méter hosszú volt) töltött ki és 18000 elektroncső volt benne. Tíz-es számrendszerben dolgozott és minden feladatot külön lyukkártyákon kellett egyenként betáplálni a gépbe. Neumann vezetésével kiküldtek egy bizottságot, amelynek az volt a feladata, hogy a gép működését gyorsítsa és hatékonyságát megjavítsa. Neumann rövidesen megalkotta azokat az elveket, amelyek minden ma működő számítógépnek az elvi alapját jelentik akkor is, ha a mai számítógépek külsejüket és belsejüket tekintve nem is hasonlítanak a Neumann-géphez. Neumann a későbbiek során azt is kimutatta, hogy a bonyolult gépezet elemei szükségszerűen hibaforrások is és ezt megfelelő, gondos szervezéssel el lehet kerülni.

Kalmár László (1905-1976)

A szegedi egyetem professzora volt. Elsősorban a matematikai logika területén dolgozott, majd a számítógépek megjelenése után kutatási területét áthelyezte a számítógép-tudomány területére. Elsősorban automataelmélettel foglalkozott, de a magyar számítástechnikai társadalom megeremtőjének és első művelőjének tartjuk.

Péter Rózsa (1905-1977)

Ő is a matematikai logika területén ért el eredményeket, de elsősorban a matematika népszerűsítésével foglalkozott. Játék a végtelennel című könyve a matematikához csekély tehetséggel sem bíró embereket is sikerrel bevezeti az alapfogalmakba, megmutatva a matematika korlátait is. A könyv annyira szemléletes, hogy sok nyelvre is lefordították. Új kiadása a napokban jelent meg.

Turán Pál (1910-1976)

Budapesti egyetemi tanár, akadémikus, az analitikus számelmélet világhírű kutatója. Budapesten Fejér Lipót volt a professzora. 1935-ben szerzett doktorátust. Utána néhány évig magánórák adásából élt. 1938-tól 1947-ig középiskolákban tanított. Közben a háborús évek, a munkaszolgálat ellenére is eredményes kutatómunkát folytatott. 1945-ben az egyetem magántanára lett. Két évig külföldi egyetemeken tanított (Koppenhága, Princeton). 1949-től haláláig az ELTE professzora volt. Tanítványok sokaságát nevelte kutatóvá, illetve matematikatanárrá. 1948-ban az akadémia levelező, 1953-ban pedig rendes tagjának választotta. Kétszer kapta meg a Kossuth-díjat. Fő kutatási területe a Riemann-sejtés problémaköre volt. Ő alkalmazta először a hatványösszeg módszert. Összesen 245 publikációja fontos eredményeket tartalmaz a matematika más területeiről is. Kombinatorikában nevét őrzi a Turán-tétel és -gráf.

Hajós György (1912-1972)

Budapesti egyetemi tanár, kétszeres Kossuth díjas akadémikus, világhírű géométer. A Minkowski-Hajós-tétel és egy kiváló geometria tankönyv fűződik a nevéhez. A budapesti tudományegyetem elvégzése után a műegyetem oktatója, majd 1949-től haláláig az ELTE geometria tanszékének vezetője volt. Legismertebb eredményét 30 évesen, 1942-ben érte el, amikor csoportelméleti eszközökkel bebizonyította H. Minkowski német matematikus egy nevezetes geometriai számelméleti sejtését (Minkowski-Hajós-tétel). A bizonyítás során kidolgozta az Abel-csoportok Hajós-féle faktorizációjának módszerét. Jelentős eredményeket ért még el a diszkrét geometriában, a geometriai szerkesztések elméletében, a gráfelméletben, a Bolyai-Lobacsevszkij geometriában és a numerikus analízisben is. A magyar mellett tagja volt a román és a német tudományos akadémiáknak. Németül is megjelent egyetemi tankönyvét (Bevezetés a geometriába, Budapest, 1960) ma is használják a magyar felsőoktatásban.

Erdős Pál (1913-1995)

Talán a legkülönlegesebb matematikus volt a történelemben. Állandóan úton volt. Az első magyar Wolf-díjas. Állandó lakóhelye nem volt, valaki egyszer azt a tanácsot adta egy matematikusnak, aki szeretett volna vele találkozni, hogy várjon nyugodtan egy repülőtéren, és előbb-utóbb felbukkan. A sejtések embere volt. Kutatási területe átfogja a számelméletet, a kombinatorikát, a halmazelméletet, a valószínűségszámítást, a topológiát, a komplex és valós függvénytant, a polinomelméletet és a Fourier-sorok elméletét. Eredményei közül talán a prímszámtételre Selberggel közösen adott elemi bizonyítás, valamint az Erdős-Kac, Erdős-Szekeres, az Erdős-Wintner és az Erdős-Selfridge-tételek emelhetők ki. Több mint 1400 könyvet és cikket írt, harmadát egyedül, a többi társszerzőként más matematikusokkal.

Székfalvi-Nagy Béla (1913-1998)

A matematikai analízis világhírű művelője, a 20. századi magyar matematika egyik legnagyobb alakja volt. Az akkori Erdélynek ebben a szellemi középpontjában töltötte gyermek- és ifjúéveit. Édesapja az ottani Marianumnak volt a tanára, és Béla fiát a piarista gimnáziumban taníttatta egészen 1929-ig, amikor is állását elveszítve Magyarországra kellett áttelepülnie. Szegeden kapott állást, az akkor nemrég odahelyezett Állami

Polgáriiskolai Tanárképző Főiskola tanáraként. Így az ifjú Béla egyetemi tanulmányait Szegeden folytatta, ahol akkor a matematikát nem kisebb nagyságok tanították, mint Riesz Frigyes, Haar Alfréd és Kerékjártó Béla. Tőlük elsősorban, a legkorszerűbb témákra irányuló indítást nyert, s ennek eredményeképpen már hallgató korában megjelentek önálló eredményeket bemutató dolgozatai, az elsők a Zeitschrift für Physik folyóiratban. Egyetemi tanári kinevezést nyert a szegedi tudományegyetemre, főiskolai tanári állását pedig akkor alig 26 éves Béla fia vette át. Az ő érdeklődési területe az elméleti fizikáról hamarosan a matematikára tevődött át, mégpedig elsősorban arra a témakörre, amelyben Riesz Frigyes tanítványaként első kézből kapta a legfrissebb eredmények és módszerek ismeretét: a funkcionálanálízisre és főként a lineáris operátorok elméletére.

Rényi Alfréd (1921-1970)

Debreceni és budapesti professzor, kétszeres Kossuth-díjas akadémikus. A valószínűségszámítási iskola megeremlje. A budapesti egyetemen Fejér Lipót tanította. A háború alatt munkaszolgálat miatt tanulmányait meg kellett szakítania. Szegeden végzett 1945-ben. Ekkor doktorált Riesz Frigyesnél. A következő évben szovjet aspirantúrára ment. 1947-ben kandidált Moszkvában. 1949-ben a debreceni egyetem professzora lett. 1950-ben kinevezték az MTA Alkalmazott Matematikai Intézetének igazgatójává. Emellett 1952-től az Eötvös Egyetem valószínűségszámítási tanszékét is vezette. Az akadémia levelező tagja 1949-ben, rendes tagja pedig 1956-ban lett. Emlékét őrzi az Akadémia által alapított Rényi Alfréd-díj. A valószínűségszámítás és információelmélet mellett elsősorban a számelmélet problémái érdekelték. Tudománynépszerűsítő munkássága is jelentős.

Lakatos Imre (1922-1974)

A matematikai filozófia egyik irányzatának megalapozója. Eredeti családi neve Lipschitz volt, az illegális kommunista mozgalomban vette fel a Lakatos nevet. Az egyetemet Debrecenben végezte, utána magas beosztású minisztériumi tisztviselő lett. 1950-ben letartóztatták. Három évi börtön után Rényi Alfréd segítette álláshoz. Ekkor fordította le Pólya György A gondolkodás iskolája című művét. 1956-ban Angliába emigrált. 1961-ben Cambridge-ben szerzett doktori fokozatot. Ezután a London School of Economics professzora lett. Többször volt vendégtanár neves amerikai egyetemeken. Emlékére Londonban ösztöndíjat alapítottak. Fő műve, a Bizonyítások és cáfolatok 1976-ban jelent meg. Magyar fordítása 1981-ből való. Pólya György heurisztikájára és Karl Popper tudományfilozófiájára építve Lakatos olyan új matematikai filozófiai irányzatot dolgozott ki, amely leginkább a formalizmussal áll szemben.